

فصلنامه علمی - تخصصی

پژوهش‌های تطبیقی زبان و ادبیات ملل

سال ۴، شماره ۱۲، تابستان ۱۳۹۷

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: دکتر سعید قاسمی پُرشکوه
سر دبیر: دکتر شیرزاد طایفی

هیئت تحریریه

دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	داود اسپرهم
استاد ادبیات تطبیقی و نظریه ادبی، دانشگاه شیراز	علیرضا انوشیروانی
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه دهلی	چندر شیکهر بتناگر
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	محمدحسین بیات
دانشیار زبان و ادبیات تطبیقی، دانشگاه ایروین کالیفرنیا	نسرین رحیمیه
دانشیار زبان و ادبیات فرانسه، دانشگاه تربیت مدرس	حمیدرضا شعیری
استاد زبان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی	کوروش صفوی
دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	شیرزاد طایفی
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان	ناصر عزیزاده خیاط
استادیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فردوسی مشهد	احسان قبول
دانشیار زبان و ادبیات عربی، دانشگاه علامه طباطبائی	علی گنجیان خناری
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	اسماعیل تاج‌بخش
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه کردستان	تیمور مالیر
دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی	ناصر محسنی‌نیا
دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بیرجند	ابراهیم محمدی
دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	غلامرضا مستعلی پارسا
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	رضا مصطفوی سبزواری
استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی	سعید واعظ

ویراستار فارسی: سرور علیچانی
ویراستار انگلیسی: صدیقه گلشاهی
ارسال مقاله از طریق: www.jcronl.ir
نشانی فصلنامه: تهران - کُد پستی ۱۱۹۶۶۵۴۴۱۱
شمارگان: ۲۵ نسخه / بها: ۲۵۰۰۰۰ ریال

مدیر داخلی: منصوره بزرگر
صفحه‌آرا: دکتر سعید قاسمی پُرشکوه
سامانه فصلنامه: www.jcronl.ir
شاپا چاپی: ۲۴۷۶-۵۸۹۹
شاپا آنلاین: ۲۴۷۶-۵۹۰۲

مشاوران علمی	<p>عبدلله آلبوغبیش زهره الله دادی دستجردی بئاترینس کریستینا سالاس رفیعی نجمه شبیری حمید طاهری بیژن کرمی میرعزیزی آبتین گلکار رضا ناظمیان سپیده صفیه نوابزاده شفییعی</p>	<p>استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی استادیار زبان و ادبیات اسپانیولی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال استادیار زبان و ادبیات اسپانیولی دانشگاه علامه طباطبائی دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی استادیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبائی استادیار زبان و ادبیات روسی دانشگاه تربیت مدرس دانشیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبائی استادیار زبان و ادبیات تطبیقی دانشگاه علامه طباطبائی</p>
--------------	---	---

داوران این شماره:

- دکتر اسماعیل تاج‌بخش
دکتر مهدی حمزه‌پور
دکتر ناصرقلی سارلی
دکتر مریم شریف‌نسب
دکتر فاطمه غلامرضا کهن
دکتر احسان قبول
دکتر ابوذر کامرانی
دکتر زهرا کرم‌زادگان
دکتر بیژن کرمی میرعزیزی
دکتر غلامرضا مستعلی پارسا
دکتر رقیه وهاب‌زاده کناری
دکتر سعید واعظ
دکتر محمد ویسی

راهنمای نگارش مقالات

مقاله باید حاصل پژوهش علمی در یکی از موضوع‌های مذکور در «حوزه‌های پژوهش تطبیقی زبان و ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی نامبرده» باشد.

* **تبصره ۱:** در صورتی که مقاله در زبان و ادبیات فارسی و ملت دیگری باشد، پذیرش آن بلامانع است.

– **هیئت تحریریه در رد پذیرش و ویرایش مقاله‌ها آزاد است.**

– تقدّم و تأخّر چاپ مقاله‌ها با بررسی و نظر هیئت تحریریه مشخص می‌شود.

– مسئولیت درستی و تازگی مطالب مندرج در مقاله به عهده نویسنده یا نویسندگان است.

۱– مقالات در محیط (Word 2007, 2010) و با شماره ۱۲ و قلم Nazanin B تایپ شود.

* **تبصره ۱:** در مواردی که از متون عربی استفاده می‌شود، متن عربی با شماره ۱۱ و به قلم Badr B باشد.

* **تبصره ۲:** در زبان‌های غیر فارسی و عربی، از قلم Times New Roman و با شماره ۱۱ استفاده شود.

۲– مقالات ارسالی به فرمت Word باشد.

۳– مقالات با مشخصات زیر ارسال گردد:

– هر مقاله باید حداقل در پانزده (۱۵) و حداکثر در بیست (۲۰) صفحه A4 نوشته شود.

– هر مقاله باید حداقل در ۴۵۰۰ و حداکثر در ۶۰۰۰ واژه تنظیم شود.

– در هر مقاله، فاصله خطوط ۰.۹ سانتی‌متر، حاشیه از دو طرف و از زیر و زیر ۲/۵ سانتی‌متر باشد.

* **تبصره ۱:** مقالات فارسی بر پایه دستور خط مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی نوشته شود (واقع در پایگاه: www.Persianacademy.com).

* **تبصره ۲:** شماره صفحات مقاله تا ۲۲ صفحه و ۶۵۰۰ واژه نیز قابل قبول است.

* **تبصره ۳:** در صورت نیاز نویسنده، دستور خط مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی به صورت رایگان در اختیار نویسنده قرار می‌گیرد، ضمن اینکه در سایت مذکور نیز قابل دستیابی است.

– در صفحه عنوان، به ترتیب: عنوان مقاله (شماره ۱۴)، زیرعنوان (شماره ۱۳)، نام نویسنده/ نویسندگان (شماره ۱۳)، رتبه علمی و نام دانشگاه یا سازمان وابسته (همان شماره قلم)، چکیده (در ۵ تا ۷ خط/ ۲۵۰-۲۰۰ واژه)، واژگان کلیدی (تا ۵ واژه)، نویسنده مسئول، شماره تماس و نشانی الکترونیکی نویسنده در پاورقی آورده شود.

* **تبصره ۱:** در مقالاتی که به زبان فارسی است، اطلاعات مندرج در بند پیشین به زبان انگلیسی، در صفحه‌ای جداگانه آورده شود.

* **تبصره ۲:**

۱– حداقل واژگان چکیده مقاله ۱۵۰ واژه و حداکثر آنها ۳۵۰ واژه می‌باشد.

۲– چکیده حاوی روش کار، هدف/اهداف پژوهش، روش تحلیل موضوع و نتایج حاصل از پژوهش باشد و تأکید می‌شود که از نگارش توصیفی چکیده پرهیز گردد.

۳– متن مقاله باید شامل مقدمه، مواد، روش‌ها، بحث و بررسی، و نتیجه‌گیری باشد. در بخش مقدمه نیاز است که به ضرورت پژوهش، شیوه پژوهش و پیشینه آن اشاره شود. البته می‌توان بر این تعداد، نظریه/ نظریات پژوهش، فرضیه‌های پژوهش و پرسش‌ها و پاسخ‌های احتمالی پژوهش را نیز افزود که پیشنهاد می‌شود هر یک از این موارد به صورت مجزا ذکر گردد. در متن مقاله، بحث با شیوه تجزیه و تحلیل علمی آغاز گردد و به سرانجام برسد و در نهایت، در بخش نتیجه‌گیری، به نتایج حاصل از متن پژوهش اشاره شود و از تکرار مطالب در مقدمه و نتیجه‌گیری به شدت پرهیز گردد.

* **تبصره ۱:** در متن مقاله، به طور کلی، از توصیف پرهیز گردد و به تجزیه و تحلیل مطالب پرداخته شود (ارائه ایده نو).

* **تبصره ۲:** همه عنوان‌ها و زیرعنوان‌های متن مقاله باید شماره‌گذاری شود (به صورت ۱-۲-۳... برای عنوان‌های اصلی و ۱-۱، ۱-۲، ۱-۳... برای عنوان‌های فرعی).

۴– در نگارش چکیده انگلیسی و متن مقالات به زبان‌های غیر ادبیات فارسی به هیچ وجه از اینترنت استفاده نشود، چون همه چکیده‌ها پیش از چاپ، از سوی ویراستار انگلیسی‌بازنگری و اعتبار علمی آن سنجیده می‌شود و در صورت مغایرت با چکیده فارسی، چکیده یا عودت داده می‌شود یا هزینه ترجمه چکیده‌ها از نویسندگان اخذ خواهد شد.

- تصویرها، جدولها و نمودارها با مشخصات دقیق در صفحات جداگانه با ذکر شماره آورده شود (به صورت پیوست ۱، پیوست ۲ و...) - توضیحات اضافی در پایان مقاله و قبل از ذکر منابع و مأخذ» به صورت «بی‌نوشت» و با شماره‌های ترتیبی (منطبق با مورد ارجاع در متن مقاله) ذکر شود.

- اشعار فارسی، عربی و... در جدول گذاشته شود.

- تا حد امکان از شواهد نظم و نثر در متن مقاله کاسته شود و برای شواهد مثال بیشتر، ارجاع به متن اثر کافی است.

- همه اشعار و جملات مورد استناد در متن مقاله که به غیر زبان فارسی است، معنا شود.

- ارجاعات نقل قولها (مستقیم و غیرمستقیم) به صورت زیر تنظیم گردد:

*** نقل قول مستقیم: (نام خانوادگی نویسنده/ نویسندگان، سال نشر: شماره صفحه).

*** نقل قول غیرمستقیم: (ر.ک: نام خانوادگی نویسنده/ نویسندگان، سال نشر: شماره صفحه).

* اگر از یک نویسنده در یک سال بیش از یک اثر منتشر شده باشد، این آثار با ذکر حروف الف، ب، و ... (در فارسی) یا a, b, و... (در سایر زبانها) از هم متمایز شوند.

- اگر کتاب بیش از سه نویسنده داشته باشد، پس از نام نخستین نویسنده، عبارت «و دیگران» نوشته شود.

* اثری که نام نویسنده ندارد، به نام کتاب ارجاع داده شود.

* اثری که از سوی مؤسسه یا سازمانی فراهم آمده باشد، به نام خود کتاب ارجاع شود.

- فهرست منابع و مأخذ در پایان مقاله به ترتیب حروف الفبا و به صورت زیر تنظیم شود:

* کتاب فارسی: نام خانوادگی، نام (نویسنده/ نویسندگان). (سال نشر). **نام کتاب**. نام و نام خانوادگی افراد دخیل (مصحح، مترجم، ویراستار و ...). شماره چاپ. محل نشر: ناشر.

- کتابی که نام مؤلف ندارد:

نام کتاب. (سال نشر). شماره چاپ. محل نشر: ناشر.

- کتابی که تألیف یک مؤسسه است: **نام کتاب**. (سال نشر). شماره چاپ. محل نشر: ناشر (نام مؤسسه).

* کتاب غیرفارسی:

Family name, Name. (Year). **Name of Book**. Name of translator, editor. Number of edition. The place of publication; Publisher.

* مقالات فارسی: نام خانوادگی، نام (نویسنده/ نویسندگان). (سال نشر). «عنوان مقاله»، **نام نشریه** (*Bold/Italic*). دوره. سال. دامنه صفحات مقاله (از کم به زیاد؛ مثل: ۷۵-۶۰).

* مقالات غیرفارسی:

Family name, Name. (Year). "Name of Article". **Journal (Bold/Italic)**. Vol. No. Pp.

* تبصره:

۱- دوره، سال و شماره چاپ حتی المقدور ذکر شود.

۲- دامنه صفحات مقاله بدین گونه ذکر شود: (از راست به چپ: کم به زیاد؛ مثلاً: صص ۱۶۵-۱۹۰).

* مجموعه ها: نام خانوادگی، نام (نویسنده/ نویسندگان). (سال نشر). «عنوان مقاله». نام ویراستار یا گردآورنده. **نام مجموعه مقالات**. محل نشر: نام ناشر. شماره صفحات مقاله مورد استناد (از راست به چپ: کم به زیاد؛ مثلاً: صص ۱۲۰-۱۵۰).

* پایگاه های اینترنتی: نام خانوادگی، نام نویسنده. (آخرین تاریخ و زمان تجدید نظر در پایگاه اینترنتی). «عنوان موضوع» [داخل گیومه]: نام و آدرس سایت اینترنتی.

- حق چاپ مقاله، پس از پذیرش، برای فصلنامه محفوظ است و نویسنده نمی تواند آن را به نشریه ای دیگر ارائه دهد.

حوزه‌های پژوهش فصلنامه

فصلنامه پژوهش‌های تطبیقی زبان و ادبیات ملل در زمینه‌های ذیل پذیرای مقالات اندیشمندان، اصحاب رأی و اندیشه است: مقالات ارسال شده می‌تواند در حوزه‌های مختلف زبان و ادب فارسی و دیگر زبان‌های خارجی و حوزه زبانشناسی باشد و هیچ‌گونه محدودیت در موضوع وجود ندارد و هر مقاله‌ای با موضوع خاص خود به استناد متخصص در آن حوزه ارجاع داده می‌شود و پس از داوری، در یک شماره یا بسته به شمار مقالات در حوزه‌ای خاص، به صورت ویژه و زیرعنوان در یک شماره خاص ارائه خواهد شد اما حوزه‌های پژوهش فصلنامه به شرح زیر است:

❖ عرفان و تصوف تطبیقی

همه مقالاتی که به گونه‌ای با حوزه عرفان (اسلامی، ایرانی و سایر ملل) مرتبط است و به بررسی آراء و عقاید صوفیانه و عارفانه می‌پردازد، در این حوزه جای می‌گیرد.

❖ بلاغت تطبیقی

پژوهش‌هایی که به گونه‌ای با علم معانی، بیان و بدیع در پیوند است، در این بخش مورد سنجش و داوری قرار می‌گیرد.

❖ سبک‌شناسی تطبیقی

مقالات و نوشته‌های علمی که به نحوی با مبانی و نظریات سبک‌شناسی جدید و قدیم در ارتباط است، در این حوزه بررسی خواهد شد.

❖ نقد ادبی تطبیقی

امروزه بسیاری از نوشته‌ها بر پایه نظریات و مکتب‌های ادبی جدید است که در این بخش ارزیابی می‌شوند و شایان ذکر است که عنوان این بخش، «نقد ادبی» است که نظریه‌ها و مکتب‌های ادبی مختلف مورد استفاده در ادب جهان را شامل می‌شود.

❖ تاریخ ادبیات تطبیقی

هر گونه نوشته علمی که به نوعی، حرف تازه‌ای در زمینه تاریخ ادبیات (قدیم و کهن) ارائه داده باشد، در این حوزه بررسی می‌شود.

❖ نسخه‌شناسی

با توجه به شمار طالبان دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در حوزه تصحیح نسخ خطی (به‌ویژه در تهران)، مقالات ارزشمند علمی که مرتبط با دو حوزه شیوه تصحیح و معرفی علمی نسخه مصحح باشند، در این بخش مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

❖ ادبیات معاصر تطبیقی

مقالات علمی که به گونه‌ای با ادبیات معاصر ایران و جهان در ارتباط است، در این بخش مورد سنجش قرار خواهند گرفت.

❖ ادبیات مقاومت و پایداری تطبیقی

در این بخش مقالاتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد که به نوعی با ادبیات مقاومت و پایداری که از رشته‌های تازه تأسیس در برخی از دانشگاه‌هاست، پیوند داشته باشد. لازم به یادآوری است که ادبیات مقاومت و پایداری تنها مربوط به رشته ادبیات فارسی و ایران نیست و پژوهشگران سایر رشته‌ها، به‌ویژه رشته زبان و ادبیات عربی نیز می‌توانند در این حوزه قلم بزنند، همچنان که با توجه به اوضاع جهان، امروزه این نوع ادبیات افزون بر ایران، در بسیاری از کشورهای جهان بیشتر رنگ و جلا گرفته است و مفهوم مقاومت و پایداری در آثار زبانی و ادبی آنها مشاهده می‌شود.

❖ ادبیات تطبیقی

افزون بر آنچه که در دیگر مدخل‌ها ذکر شد، هر گونه نوشته علمی و پژوهشی که مربوط به بررسی و تطبیق ادبیات دو ملت است، در این حوزه ارزیابی خواهد شد.

❖ دستور زبان و زبان‌شناسی تطبیقی

تمام نوشته‌های علمی و پژوهشی که به گونه‌ای با دستور زبان و زبان‌شناسی تطبیقی در ارتباط است، در این حوزه مورد بررسی و داوری قرار خواهد گرفت.

یادآوری این نکته ضروری است که حوزه‌های پژوهش‌های تطبیقی بسیار بیش از این شمار است و به عنوان نمونه وقتی به فهرست نمایه اسکوپوس (Scopus) نگاه شود بسیاری از مجلات و ژورنال‌های مرتبط با ادبیات را می‌توان یافت که در حوزه‌های گوناگون نشر می‌یابد. برخی از این حوزه‌های پژوهش را می‌توان به صورت ذیل فهرست کرد که به نوعی می‌توان آن‌ها را ذیل عنوان فصلنامه فهرست کرد و نگارش مقاله در این زمینه‌ها نیز آزاد است:

- ❖ آموزش و ادبیات کودکان (Literature's Childrens & Education).
- ❖ ادبیات و زبانشناسی (Literature & Linguistic).
- ❖ ادبیات و طب (Literature & medicine).
- ❖ ادبیات و روانشناسی (Psychology and Literature).
- ❖ ادبیات و دین (Literature & Religion).
- ❖ مطالعات ادبیات زنان (Literature's Women in Studies).
- ❖ ...
- ❖ ادبیات کتاب مقدس (Literature Biblical).
- ❖ ادبیات و تاریخ (Literature & History).
- ❖ فلسفه و ادبیات (Literature and Philosophy).
- ❖ ادبیات و الهیات (خدانشناسی) (Theology & Literature).
- ❖ ادبیات و ترجمه (Literature & Translation).
- ❖ ادبیات و هنر (Literature & Art).

فهرست مقالات

صفحه	عنوان مقاله
۹	بررسی تطبیقی دیدگاه عمر خیام و ابوالعلاء معری پیرامون زندگی، مرگ و معاد..... ۱. حسن مجیدی، عیسی سلامت و الهه ستاری
۲۷	ژرف ساخت و تقدیر از دیدگاه چامسکی و نحو عربی..... زین العابدین فرامرزی
۴۷	بررسی تطبیقی و نقد و تحلیل دو چهره حماسی در ادبیات ایران و جهان (اسفندیار و آشیل) سید علیرضا حجازی و محمدسعید فرجی
۶۹	بررسی تطبیقی سنگ نوشته های طبقات مختلف مردم دو دوره ایوبیان و ممالیک در مصر سید محمدرضی مصطفوی نیا و امین بخت دار
۹۹	بررسی تطبیقی بن مایه عشق به وطن در شعر پایداری فارسی و عربی..... عزت ملا ابراهیمی، نرگس لرستانی و مسعود باوان پوری
۱۲۵	اغتنام فرصت نزد سهراب سپهری و ایلیا ابوماضی (با تکیه بر قصیده فلسفة الحياة، المساء و ابتسم)..... حسین یاسری
۱۴۹	چکیده انگلیسی مقاله ها.....